

**PROIECT PHARE RO 9907- 02- 01B
STUDII PRIVIND IMPACTUL PRE-ADERARII
STUDIUL NR. B 7**

**IMPACTUL IMPLEMENTARII DIRECTIVELOR HABITATE
(92/43/CEE) SI PASARI (79/409/CEE)**

RAPORT FINAL

SEPTEMBRIE 2002

CUPRINS

1.	INTRODUCERE	5	
2.	CADRUL GENERAL PENTRU PROTECTIA NATURII ÎN UE	6	
2.1	Cerintele Directivelor	6	
2.1.1	De la Conventia de la Berna la Reteaua Natura 2000	6	
2.1.2	Scurta prezentare a cerintelor Directivelor	6	
2.1.3	Metodologia pentru inventarierea habitatelor si speciilor din Reteaua Natura 2000	7	
2.2	Comentarii privind Documentul de Pozitie al României	8	
3.	PRIVIRE GENERALA ASUPRA BIODIVERSITAT II ROMÂNIEI	9	
3.1	Regiunile biogeografice si ecoregiunile României	9	
3.2	Flora si fauna	9	
3.3	Amenintari	10	
4.	CADRUL LEGAL SI INSTITUTIONAL	11	
4.1.1	Privire generala	11	
4.1.2	Evaluare	12	
4.2	Cadrul institutional	13	
4.2.1	Privire generala	13	
4.2.2	Evaluare	15	
4.3	Perceperea problemelor de mediu	16	
4.4	Evaluarea inventarierii	16	
5.	MASURI RECOMANDATE PENTRU IMPLEMENTAREA DEPLINA A DIRECTIVELOR	18	
6.	COSTURI SI BENEFICII	25	
6.1	COSTURILE CONFORMARII	25	
6.2	Beneficii	28	
6.3	Resurse financiare	28	
6.3.1	Interne	28	
6.3.2	Externe	32	
7.	COMENTARII FINALE	33	
7.1	Cerinte legale	33	
7.2	Selectarea siturilor Natura 2000	33	
7.3	Consultare, informare, management	33	
7.4	Finantare	33	

BIBLIOGRAFIE

GLOSAR DE TERMENI

LISTA ACRONIMELOR

LISTATABELELOR

1. Puncte critice identificate la nivel institutional
2. Calendarul principalelor actiuni necesare pentru implementarea deplina a Directivelor
3. Masuri speciale propuse pentru atingerea obiectivelor în vederea implementarii depline a Directivelor
4. Principalele categorii de costuri pentru implementare
5. Costurile prevazute pentru scenariul 5%
6. Costurile prevazute pentru scenariul 7.5%
7. Costurile prevazute pentru scenariul 10%
8. Costurile protectiei si managementului siturilor

ANEXE

ANEXA 1 Diversitatea speciilor, pe regiuni biogeografice

ANEXA 2 Specii de mamifere, pasari si plante superioare în tarile candidate

ANEXA 3 (A,B,C) Starea si inventarul zonelor umede în Europa de Est

ANEXA 4 Regiunile biogeografice ale României: abordari în literatura si corespondentele europene

ANEXA 5 Principalele tipuri de ecosisteme din România

ANEXA 6 Numarul de specii pentru câtiva din taxonii principali din Romania, comparativ cu restul Europei

ANEXA 7 Indici de opresiune antropica

ANEXA 8 Ariile protejate din România

ANEXA 9 Specii de plante si animale din România care au un statut special de conservare

ANEXA 10 Reglementari interene, semnificative pentru conservarea biodiversitatii

ANEXA 11 Lista ONG de mediu din România

ANEXA 12 Tipurile de desemnare pentru conservarea naturii în România

ANEXA 13 Lista habitatelor Emerald

ANEXA 14 Tipuri de habitate naturale a caror conservare necesita desemnarea unor arii speciale de conservare

ANEXA 15 Arii protejate în tarile candidate

ANEXA 16 Identificarea siturilor care adapostesc tipurile de habitate naturale

ANEXA 17 Matricea logica - MAPM

ANEXA 18 Numarul, suprafata si procentul din teritoriul national al siturilor Natura 2000 propuse de statele membre

ANEXA 19 Ideile principale referitoare la Reteaua Natura 2000

ANEXA 20 Natura 2000. Format standard de date. Propunere pentru situl Comana

ANEXA 21 Imagini ale habitatelor investigate în timpul studiului

ANEXA 22 Câteva sisteme de clasificare pentru ecosistemele din România

Autori

Dan Manoleli
Universitatea Bucuresti, Bucuresti, Romania
Tel : +4021-311-1932
Email mdan@fx.ro

Nicolae Galdean
Universitatea Ecologica, Bucuresti, Romania
Tel : +4021 256 9878
Email nicolae_g@yahoo.com

Alexandru Andrasanu
Universitatea Bucuresti, Bucuresti, Romania
Tel: +4021
Email aalex@geo.edu.ro

Dorel Rusti
Muzeul National de Istorie Naturala "Grigore Antipa", Bucuresti, Romania
Tel : +4021 312 8826
Email dmr@antipa.ro

Iulia Gheorghe
Universitatea Bucuresti, Bucuresti, Romania
Tel : +4021 311 1932
Email

Jean Tilly
Ecodit Europe, Belgium
Tel : +32 2 219 04 30
Email : ecodit@aol.com

Multumiri

In pregatirea raportului de un real ajutor au fost materialele si contributia oferite de catre componentii grupului de interes, din care mentionam

Dr. Ioan Jeleu, Secretar de Stat, MAPM
Adriana Baz, Director, MAPM
Dr. Ovidiu Ionescu, Secretar de Stat, MAAP

SINTEZA RAPORTULUI

România are cea mai mare diversitate biogeografică dintre țările europene: cinci din cele zece regiuni biogeografice ale Europei se regăsesc pe teritoriul României iar două dintre acestea (stepa și regiunea pontică) se găsesc exclusiv în România. Aderarea României la UE poate contribui semnificativ la îmbogățirea și conservarea capitalului natural al Uniunii Europene. Din păcate, biodiversitatea României nu a fost studiată în concordanță cu regiunile biogeografice europene. Ca și alte țări PHARE aflate în procesul de aderare, România nu are un sistem național unic de clasificare a habitatelor. Habitatelor menționate în anexa la Legea 462/2001 nu au coduri de corespondență, nu sunt descrise și nu sunt corelate cu alte sisteme de clasificare folosite pentru capitalul natural al României.

Implementarea în România a Rețelei Natura 2000 va fi dificilă din cauza lipsei de experți instruiți și din cauza răspândirii haotice a datelor existente. La nivel guvernamental dificultățile sunt legate de constrângerile bugetare, de disponibilitatea redusă a resurselor umane profesionale și de lipsa de experiență necesară pentru managementul ariilor protejate. La nivel județean și la nivel local dificultățile sunt determinate de integrarea slabă a aspectelor de mediu în planificarea dezvoltării, importanța redusă acordată biodiversității, concentrarea interesului doar pe dezvoltarea economică. La nivel științific, dificultățile sunt determinate de abordarea superficială a problemelor manageriale legate de conservarea resurselor naturale, de echipamentul tehnic pentru cartare necorespunzător și de lipsa de comunicare cu agențiile și comunitățile locale.

Recomandări

Pentru ca ariile protejate din România să fie incluse în Rețeaua Natura 2000, propunem stabilirea Centrului Național Operativ Natura 2000 (**CONNAT 2000**) sub autoritatea MAPM. Această structură urmează să stabilească Lista Națională a Ariilor de Interes Special pentru Conservare (ASCI) și Arii de Protecție Specială (SPA) care vor face parte din rețeaua Natura 2000. Sunt necesare măsuri speciale pe trei niveluri de competență (transpunerea completă a legislației comunitare, inventarul ASCI/SPA și protecția siturilor) și pe trei niveluri de autoritate (național, județean și local):

- ?? Stabilirea criteriilor necesare pentru desemnarea siturilor de interes comunitar (ASCI și SPA);
- ?? Amendarea legilor care privesc protecția naturii;
- ?? Pregătirea reglementărilor privind regimul de conservare în zonele cu proprietăți particulare și a unor măsuri de încurajare și compensare;
- ?? Pregătirea reglementărilor privind sistemul de management al siturilor, pe baze contractuale;
- ?? Amendarea listei de habitate din anexa la Legea 462/2001 prin înregistrarea codurilor EUNIS și a echivalentelor naționale;
- ?? Elaborarea unei reglementări pentru dezvoltarea metodologiei de identificare și listare ASCI și SPA și pentru formatul datelor; și

?? Lansarea Programului National de Cercetare Natura 2000.

Beneficiile conformarii

Reteaua Natura 2000 asigura o baza excelenta de obtinere de fonduri de la diferite instrumente de finantare, deoarece este singura retea teritoriala de interes comunitar din Europa.

Implementarea Directivelor Habitatare si Pasari va fi benefica pentru starea ecosistemelor. De exemplu, prin implementare, se va asigura o protectia adecvata pentru Delta Dunarii si pentru siturile din Carpati amenintate de poluare si de schimbarea folosintei terenurilor. Alte beneficii vor rezulta din de reducerea presiunii asupra padurilor, exercitata de poluarea locala si transfrontaliera si dintr-o mai eficienta conservare a speciilor pe cale de disparitie, amenintate sau vulnerabile. De asemenea, se prevad beneficii sociale, nu numai pentru români, dar si pentru vizitatorii europeni sau din alte parti ale lumii.

Activitatile economice la scara redusa, activitatile traditionale si turismul vor avea efecte pozitive la nivelul economiei locale si vor contribui la atenuarea unora dintre conflictele locale determinate de cerintele de protectie a unor terenuri. Datorita bogatiei în specii a ecosistemelor si actiunilor de management, turismul are sanse de diversificare si extindere. În câteva tari candidate ariile protejate asigura locuri de munca pentru managementul siturilor si se prevede o crestere a a numarului lor. Siturile Natura 2000 sunt utile si pentru alte functii ca, de pilda gospodaria adecvata a apelor. Reusita în functionarea retelei depinde de asigurarea fondurilor necesare pentru mangement.

Costurile conformarii

Structurile existente ar trebui sa fie capabile sa transpuna Directivale fara costuri aditionale; totusi, se prevad costuri aditionale legate de înfiintarea Centrului Operativ National Natura 2000 (CONNAT 2000), procurarea echipamentului necesar, instruirea staff-ului. Inventarierea trebuie completata în cadrul unei strategii nationale comune numita "Programul National Natura 2000" care acopera câteva domenii: stocarea datelor, raportarea, colectarea de date, cercetarea, instruire, conferinte, dezbateri publice, educatie, constientizare. Costurile inventarierii, necesare pentru redactarea listei nationale, depind si de numarul de situri care ar urma sa fie incluse în retea ca si de suprafata ariilor protejate. Pot fi prevazute trei scenarii în raport cu suprafata ariilor protejate cuprinse în siturile inventariate:

?? 5.18% din teritoriul României sau 1,200,000 ha (echivalentul suprafetelor protejate existente);

?? 7.5% din teritoriul national sau 1,800,000 ha; si

?? 10% din teritoriul national sau 2,400,000 ha (10% este un procent mai apropiat de 15%, care este procentul mediu din statele membre ale UE – tinta ideala ar fi atingerea procentului de 10% în 2006 si de 15% în viitor)

Pentru perioada 2003-2006, costurile medii sunt cuprinse între € 16.72 milioane pentru scenariul 5% si € 28.92 milioane pentru scenariul 10%.

Activitati	Scenariu		
	5%	7.5%	10%
CONNAT 2000 (activitati, echipament, mentinere)	1.3	1.4	1.5
Stocare de date & Raportare	0.4	0.4	0.4
Hardware & Software & Asistenta tehnica	0.5	0.5	0.5
Inventarul siturilor	12.0	18.0	24.0
Seminarii de instruire	1.2	1.2	1.2
Conferinte de validare	0.2	0.2	0.2
Educatie	1.0	1.0	1.0
Constientizarea publicului	0.12	0.12	0.12
TOTAL (mil. €)	16.72	22.82	28.92

Costurile de protectie a siturilor depind de masurile si politicile de promovare a dezvoltarii durabile, de achizițiile si arendările de terenuri, de monitorizare si dezvoltarea planurilor de management, de investitii si infrastructura. Costul mediu pentru management este estimat la € 80/ha/an. Aceasta este o estimare conservativa bazata pe presupuneri conservative legate de ariile protejate si incluzând numai costurile de management în curs de desfasurare - sunt excluse costurile de achizitionare de terenuri cele de compensare, ori cele de refacere a habitatelor. Costurile de management si protectie a siturilor au fost estimate de la €96 milioane pentru scenariul 5% la €192 milioane pentru scenariul 10%.

Scenariul	Costuri de protectia si management (mil. € / an)
5%	96
7.5%	144
10%	192

1. INTRODUCERE

Ca parte a procesului de aderare, România trebuie să explice Uniunii Europene felul în care va transpune acquis-ul comunitar în legislația națională. Acquis-ul este împărțit în 30 de capitole, capitolul 22 referindu-se la mediu. În cadrul procesului de aderare, problemele de mediu care se negociază sunt între cele mai dificile și mai delicate din punct de vedere politic. Așa cum se prezintă în Raportul din anul 2000 privind progresele făcute de România în procesul de pregătire a aderării, situația adaptării problematicei de mediu este încă nesatisfăcătoare. Raportul menționează necesitatea elaborării urgente a unei estimări realiste a costurilor și a unui plan de acțiune pentru implementarea Directivelor Habitate și Pasări (92/43/EEC și 79/409/EEC) ca un pas important în crearea Rețelei Naționale Natura 2000 [23].

Scopul acestui studiu este estimarea costurilor și beneficiilor asociate transpunerii și implementării Directivelor Habitate și Pasări. Raportul cuprinde cinci capitole. Primul prezintă o privire de ansamblu asupra Directivelor și cerințelor Directivelor. Următoarele două capitole prezintă situația actuală a capitalului natural al României ca și cadrul instituțional și legal pentru protecția naturii. Ultimele două capitole identifică măsurile de implementare a Directivelor și estimează costurile și beneficiile.

Studiul 9907-02-01 B7 a fost realizat în perioada 28 iunie 2002 – 10 septembrie 2002. O echipă de experți români coordonată de Dan Manoleli și asistată de un consultant străin – Jean Tilly, a abordat problemele ambelor Directive. Echipa a stabilit un grup de interes format din principalele persoane interesate de domeniul abordat; grupul de interes s-a întrunit de două ori și a făcut comentarii asupra celor câteva forme (draft) ale raportului. Metodologia folosită în elaborarea studiului a urmat câteva etape:

- a) înțelegerea cerințelor Directivelor;
- b) întrunirea echipei;
- c) consultarea și evaluarea celor mai relevante studii;
- d) colectare de date și informații;
- e) întâlniri cu grupurile implicate (stakeholders);
- f) elaborarea drafturilor;
- g) întâlnirea cu grupul de interes; și
- h) întocmirea raportului final.

2. CADRUL GENERAL PENTRU PROTECTIA NATURII ÎN UNIUNEA EUROPEANA

2.1 Cerintele Directivelor

2.1.1 De la Conventia de la Berna la Reteaua Natura 2000

Directiva Habitate (92/43/EEC) are drept scop asigurarea unui statut favorabil pentru conservarea tipurilor de habitate si speciilor care au fost selectate ca fiind de interes comunitar. Fiecare stat membru al UE a stabilit, pentru teritoriul propriu, o lista de Aree Speciale de Conservare (SAC), considerate a avea importanta potentiala pentru UE si care se încadreaza în Reteaua Ecologica Europeana **Natura 2000** [39,50,51,56,60]. În aceasta retea sunt incluse si Ariile Speciale de Protectie (SPA) prevazute de Directiva Pasari (79/409/EEC) Conventia de la Berna (1979) si Directiva Habitate (1992) au un obiectiv comun: ca instrumente legale internationale, ambele vizeaza conservarea florei si faunei salbatice si a habitatelor naturale [78, 79].

Pentru a realiza concordanta dintre reteaua de Aree de Interes Special pentru Conservare (ASCI) stabilita prin Conventia de la Berna si reteaua de Aree Speciale de Conservare (SAC) stabilita prin prevederile Directivei Habitate, Comitetul Permanent al Conventiei de la Berna a adoptat în 1996 Rezolutia nr. 3 prin care *se stabileste o retea (**Emerald**) care sa includa toate ASCI care au fost desemnate prin aplicarea Recomandarii nr. 16*. Ideea retelei de ASCI, cunoscuta ca reteaua Emerald, a fost lansata pentru prima data în iunie 1989 [25 - 28].

Guvernele europene au convenit asupra unei noi si creative modalitati de conlucrare pentru conservarea biodiversitatii: **Strategia pan-Europeana pentru Diversitatea Biologica si a Peisajului (PEBLDS)**. Acest instrument, consolidat la Sofia, în 1995, la Conferinta Ministeriala "Un mediu pentru Europa", a pus bazele unei cooperari originale si efective între guverne, organizatii internationale, agentii si ONG. Strategia este orientata spre conservarea ecosistemelor, habitatelor, speciilor, diversitatii genetice si diversitatii de peisaje de importanta europeana, prin dezvoltarea unei **Rețele Ecologice pan-Europene (PEEN)**, într-un interval de 10 ani [30, 31]. Initiativele Natura 2000 si Emerald-Conventia de la Berna sunt principalele instrumente europene pentru realizarea PEEN.

2.1.2 Scurta prezentare a cerintelor Directivelor

Directiva Habitate; capitolul intitulat "Conservarea habitatelor naturale, a habitatelor si speciilor" se refera la stabilirea si conservarea siturilor din Reteaua Natura 2000. Articolul 6 al acestui capitol stabileste prevederi de conservare si management pentru siturile Natura 2000. De asemenea, Art. 6 stabileste cadrul de conservare si protectie si include cerinte proactive, preventive si procedurale [63]. Art. 6 este relevant mai ales pentru Ariile de Protectie Speciala (Directiva Pasari) si siturile selectate în baza Directivei Habitate.

Al doilea capitol, "Protectia speciilor", este dezvoltat în articolele 12-16.

Directiva Pasari; se refera la protectia, managementul si controlul tuturor speciilor care se gasesc în mod natural pe teritoriul european al statelor membre. În mod special Directiva cere statelor membre sa aplice masuri speciale de protectie pentru speciile rare sau vulnerabile listate în Anexa I (Art. 4.1), pentru speciile migratoare (Art. 4.2) si pentru zonele umede, mai ales cele de importanta internationala. Directiva impune obligatii legale stricte pentru mentinerea populatiilor de pasari salbatice la un nivel corespunzator cerintelor ecologice, pentru reglementarea comertului cu pasari, pentru limitarea vânarii speciilor de interes economic si pentru interzicerea anumitor metode de captura si ucidere.

2.1.3 Metodologia recomandata pentru inventarierea speciilor si habitatelor din Reteaua Natura 2000

Directivele Habitate si Pasari asigura un cadru legislativ pan-european dar nu ofera solutii explicite de implementare a acestui cadru european în politicile nationale. În anul 1987 a fost introdus în practica sistemul de clasificare CORINE [38], urmat în 1993 de sistemul de clasificare a habitatelor palearctice [37]. Aceste doua sisteme au condus, în cele din urma, la realizarea sistemului EUNIS (Sistemul Informativ privind Natura Europei) care a devenit un instrument standard pentru clasificarea habitatelor din Europa [33 - 35].

Formarea retelei Natura 2000 este o actiune foarte importanta dar si dificila [28, 47, 49, 63]. Pentru a fi dusa la bun sfârșit statele membre si tarile candidate trebuie sa treaca prin trei faze:

- 1. Pregatirea listelor nationale de arii care candideaza pentru includerea în reseaua Natura 2000;** nivelul de cunoastere privind distributia habitatelor si starea lor de conservare difera de la un stat membru la altul si uneori se dovedeste insuficient pentru selectarea celor mai potrivite situri [40,41,43,45,48,52,54,55]. Apare, astfel, necesitatea unei evaluari stiintifice, la nivel national, pentru fiecare habitat si specie, ca un prim pas în stabilirea Retelei Nationale Natura 2000 [29,36]. Pe baza acestei evaluari sunt apoi identificate cele mai valoroase zone pentru a fi incluse în lista nationala de situri potentiale de interes comunitar (**pSCI**).
- 2. Identificarea siturilor de interes comunitar (SCIs);** statele membre discuta, în cadrul unui seminar biogeografic, lista nationala preliminara de situri candidate si identifica acele Situri de Interes Comunitar (SCI) care sa fie incluse în Reteaua Natura 2000. Comisia Europeana, în colaborare cu statele membre (sau cu cele candidate) aproba selectia siturilor în urma aplicarii unor criterii de evaluare. În final, în lista se pot adauga noi situri, în timp ce alte situri vor fi excluse.
- 3. Desemnarea Ariilor Speciale de Conservare (SACs);** dupa ce o zona a fost desemnata ca SCI, statul membru are obligatia ca în termen de 6 ani sa o desemneze ca Arie Speciala de Conservare (SAC). Aceasta implica reponsabilitatea totala a statului care a obtinut desemnarea pentru a se conforma cerintei de mentinere a starii corespunzatoare de conservare a speciilor

si habitatelor din zona respectiva. În acelasi interval de maximum 6 ani statul membru trebuie sa stabileasca si sa perfectioneze masurile si procedurile administrative necesare pentru protectia, monitoringul si managementul siturilor din Reteaua Nationala Natura 2000.

Cazul special al Directivei Pasari. Ariile Speciale de Protectie (SPAs) sunt desemnate într-o singura faza si sunt incluse direct în Reteaua Natura 2000

Reteaua Emerald. Experienta furnizata de realizarea proiectului CORINE sta la baza obtinerii datelor standard esentiale pentru siturile din Reteaua Natura 2000; acestea pot fi îmbunatatite si extinse în cadrul oferit de Directivele Habitate si Pasari. Conceptul Emerald este pan-european, cuprinzator în privinta detaliilor specifice si foloseste un sistem standard de codificare (codurile EUNIS pentru specii, codurile Physis pentru tipurile de habitate si codurile CDDA pentru desemnarea starii de conservare). Reteaua Emerald de ASCI este un exercitiu complementar Retelei Natura 2000 ceea ce face ca întreg procesul de inventariere si conservare sa devina unul pan-european. Sistemul Emerald este un instrument perfect pentru pregatirea implementarii principiilor Retelei Natura 2000 prin: colectarea datelor si managementul la nivel national, selectarea si definirea siturilor, stabilirea limitelor siturilor, completarea formularelor cu datele necesare, munca de cercetare, încurajarea participarii publicului [24, 25, 32].

2.2 Câteva comentarii privind Documentul de pozitie al României

Documentul de pozitie al României (*Paper of Romania/Chapter 22/Environmental Protection/5. Nature Protection, Brussels, 30 October 2001*) subliniaza acordul deplin fata de acquis-ul comunitar in sectorul protectiei mediului. În privinta transpunerii în legislatia româneasca documentul mentioneaza opt conventii si acorduri internationale ratificate si sase legi. Documentul prezinta angajamentul României pentru managementul ariilor protejate, un sistem de tarifare pentru beneficiile obtinute din bunurile si activitatile specifice desfasurate în ariile protejate, propuneri de noi habitate si specii care sa fie incluse în anexele Directivelor si un plan de implementare a Directivei 92/43/EEC.

În privinta Directivei 92/43/EEC, *Draft Common Position* subliniaza ca România trebuie sa clarifice *când si prin ce actiuni va sigura transpunerea deplina si ce masuri se vor lua pentru pregatirea listei nationale de propuneri de situri de interes comunitar*. Aceasta lista nationala trebuie sa fie disponibila cel mai târziu la data aderarii, iar România va aplica masurile de protectie prevazute în Articolul 6(2), (3) si (4) pentru toate siturile din lista. În privinta Directivei 79/409/EEC, Romania trebuie sa clarifice *când si prin ce actiuni va sigura transpunerea deplina si un plan detaliat de masuri care vor asigura implementarea*. Romania, ca si alte tari candidate, trebuie sa aiba resursele si cadrul legal pentru a întreprinde orice studiu de impact necesar si sa suspende si/sau sa interzica dezvoltarea în/sau în jurul siturilor Natura 2000.

3. PRIVIRE GENERALA ASUPRA BIODIVERSITAT II IN ROMANIA

3.1. Regiunile biogeografice si ecoregiunile României

România este situata în centrul geografic al Europei si include cinci dintre cele zece regiuni biogeografice (RBG) recunoscute oficial de UE: alpina, continentală, panonică, pontică (euxinică) si stepă. În privința diversității biogeografice a României sunt de făcut două comentarii principale [10, 64]:

1. Două dintre RBG (stepă si pontică) sunt prezente doar în România si nu exista în alte țări ale UE (doar regiunea pontică patrunde foarte puțin în estul Austriei). Astfel, **România detine cea mai mare diversitate biogeografică** în comparație cu țările UE: Franța are patru RBG, Spania si Italia câte trei iar celelalte state ale UE doar câte două.
2. România detine de asemenea cea mai mare diversitate biogeografică în comparație cu țările PHARE candidate: Bulgaria si Slovenia au fiecare câte trei RBG, Polonia si Slovacia câte două iar celelalte țări (Ungaria si Statele Baltice), câte una (vezi anexele 1-3).

În concluzie, aderarea României va contribui semnificativ la îmbogățirea si conservarea capitalului natural al UE. Din păcate, biodiversitatea României nu a fost încă studiată conform clasificării europene a RBG. În anexa 4 sunt prezentate principalele tipuri de abordare biogeografică din literatura românească de specialitate precum si corespondențele cu RBG europene (vezi anexa 4).

Diversitatea ecosistemelor. Biodiversitatea remarcabilă a României este datorată în principal procentului important (47%) de ecosisteme naturale si seminaturale (vezi anexa 5). Padurile reprezintă o componentă esențială a biodiversității României [4,8,9,18,19]; o dovadă a stării lor naturale este data de prezența a 60% din efectivele populațiilor de urs din Europa si a 40% din efectivele populațiilor de lup. Cu toate că în secolul trecut zonele de pădure s-au înjumătățit, aproape 50% din padurile existente astăzi sunt încă gospodărite pentru valoarea lor de protecție a mediului (de exemplu protecția bazinelor acvatice, protecția solului si menținerea condițiilor climatice) cât si pentru valoarea lor socială pentru populație si mai puțin pentru producție. Una din cele mai mari zone umede ale Europei, ramasă până astăzi, Delta Dunării, este situată predominant pe teritoriul României. Prin programul CORINE - biotop s-au identificat 783 tipuri de habitate din care 758 sunt habitate terestre. Diversitatea mare de habitate se reflectă si în diversitatea florei si faunei [15].

3.2. Flora si fauna

Din cele **3.700 specii de plante** înregistrate în România 23 sunt declarate monumente ale naturii, 74 au disparut deja, 39 sunt amenințate, 171 sunt vulnerabile si 1253 sunt rare. Speciile caracteristice pajistilor reprezintă 37% din total. De asemenea, exista 600 specii de alge si mai mult de 700 specii marine si costiere. Speciile endemice reprezintă 4% [5,11,14,16,22,65,66,71].

În România sunt inventariate **33.792 specii de animale** (33.085 nevertebrate și 707 vertebrate) [1,6,12,17,21,72]. În anul 2000, MAPM a acordat o finanțare pentru întocmirea "Cartii Rosii a vertebratelor României". Studiul a scos în evidență *inter alia* bogăția în specii ca și starea vertebratelor (vezi anexa 6). În lista mamiferelor mari sunt incluse specii ca ursul brun (5.400 indivizi prezenți în 1998 pe o suprafață de 28.000 km² ceea ce reprezintă 60% din populația de urși a Europei), lupul (3.600 indivizi care reprezintă 40% din populația de lupi din Europa) și râs (2.000 indivizi, adică aproape 50% din populația de râși din Europa). România este o zonă critică pentru tranzitul pasărilor migratoare din Europa [3,21].

3.3. Amenințări

Amenințări directe

- ?? Pierderi de habitate și fragmentarea habitatelor din cauza urbanizării, dezvoltării infrastructurii, exploatarea resurselor naturale: pădurile din Carpați sunt amenințate de extragerile intensive de masă lemnoasă; reducerea rezervelor de ape subterane, ca urmare a executării de lucrări hidrotehnice, a determinat uscarea parțială sau totală a 20.000 ha de pădure.
- ?? Supraexploatarea ecosistemelor și speciilor: agricultura de tip industrial și suprapasunatul micșorează resursele solului și duc la eroziune severă și degradarea ecosistemelor.
- ?? Pierderea de zone umede din lungul Dunării ca urmare a transformării acestora în terenuri agricole.

Amenințări indirecte

- ?? Poluarea: ploile acide afectează pădurile, iar eutrofizarea exercită o presiune negativă asupra siturilor Ramsar; utilizarea în exces a pesticidelor (cazul Deltei Dunării) afectează sever mai ales speciile de pești, păsări și mamifere marine.
- ?? Turismul: turismul necontrolat și campingul în locuri nepermise, arderea copacilor (trebuie menționat cazul jneapanului) și lipsa controlului asupra accesului vehiculelor amenință ecosistemele montane.
- ?? Comerțul: pe piață sunt vândute specii rare și amenințate de plante cu bulbi.
- ?? Existența unor conflicte între diverși utilizatori de terenuri: privatizarea pădurilor, slabă implementare și întârziere a legislației privind protecția naturii, lipsa resurselor financiare și organizatorice ale instituțiilor implicate în conservarea biodiversității.
- ?? Slabă conștientizare a publicului: în unele zone există o presiune antropică mai mare comparativ cu cea din alte țări candidate dar, în general, această presiune este mult mai redusă (vezi Anexa 7).

4. CADRUL LEGAL ȘI INSTITUTIONAL

4.1. Cadrul legal

4.1.1 Consideratii generale

Constitutia României include un numar de prevederi importante din punctul de vedere al conservarii biodiversitatii sau legate direct de protectia mediului. **Legea 137 / 30.12 / 1995 privind Protectia Mediului** (publicata in Monitorul Oficial, Partea I, No 304) a venit sa intareasca aceste prevederi. Aceasta lege a reprezentat prima revizuire majora a reglementarilor de baza din domeniul mediului din 1973. Legea a fost republicata in 2001. Legea organica **18 / 1991 (Legea fondului funciar)** pune bazele asupra proprietatii si utilizarii terenurilor, legea fiind amendata de **Legea 169 din noiembrie 1997** [80].

Managementul padurilor si productia forestiera (atît in proprietate privata cît si de stat) sunt reglementate de **Legea 26 din 1996 (Codul Silvic)**, lege ce face referiri la Art 52 si 88 din Legea Mediului. Ministerul Agriculturii, Alimentatiei si Padurii (MAAP) este autoritatea competenta sa aplice aceasta lege. Prin lege, structura de implementare pentru managementul padurilor este o regie nationala - Regia Nationala a Padurilor (RNP). Vînatoarea este reglementata printr-o lege organica, **Legea 103/1996** (Fondul cinegetic si protectiei vînatului), care identifica speciile ca un bun public de interes national si insista ca vînatoarea sa se faca in contextul pastrarii biodiversitatii si pastrarii echilibrului ecologic.

Conform **Legii Apelor (1996)**, Capitolul II, Sectiunea 1 – Utilizarea regimului apelor - asigurarea fluxul necesar pentru mentinerea echilibrului ecologic al habitatelor acvatice fata de alte utilizari este prioritar. Sunt stipulate anumite obligatii pentru utilizatori, pentru o folosire rationala si pentru protectia calitatii resurselor de apa.

Legea 5 din 2000 privind Amenajarea teritoriului national cuprinde 827 de Arii Naturale Protejate (categoriile IIUCN), inclusiv 17 arii protejate catalogate ca fiind Rezervatii ale Biosferei, Parcuri Nationale, Parcuri Naturale, suprafata totala acoperita fiind de 5,18% din teritoriul national. **Legea 462/2001** aproba **Ordonanta 236/2000** asupra regimului ariilor protejate si conservarea habitatelor naturale, fauna si flora salbatica (vezi Anexa 8 si 9). **Legea 90/2000** privind protejarea speciilor de lilieci din Europa si **Legea 91/2000** privind protectia cetaceelor din Marea Neagra si a zonei contingente atlanticului contribuie la transpunerea Directivei 92/43/EEC asupra conservarii habitatelor naturale, a florei si faunei salbatice. **Legea 91/2000** transpune, de asemenea, **Reglementarea 348/81** asupra regulilor comune privind importul de balene sau a altor produse ale cetaceelor. Pentru transpunerea Directivei 79/409/EEC privind conservarea pasarilor salbatice, o lege a ratificat Acordul asupra migrarii pasarilor în Zona Africa – Eurasia. Mai sunt, de asemenea si alte reglementari cu impact semnificativ asupra conservarii biodiversitatii (vezi Anexa 10) [81-91].

4.1.2 Evaluare

Datorita procesului de tranzitie, legislatia anterioara lui 1989 intra adesea in conflict cu reglementari mai recente si exista, in legislatia ultimilor opt ani multe inconsistente, lipsuri, ambiguitati, contradictii care impiedica o abordare coerenta si comprehensiva a protectiei mediului. Aceasta s-a reflectat intr-un management inconsistent a ariilor protejate si lipsa unor eforturi conjugate in conservarea biodiversitatii.

Legea Mediului este cuprinzatoare sub aspectul scopului conservarii ariilor protejate si a biodiversitatii dar trebuie depus un effort mare pentru adoptarea unor ordonante, amendamente si armonizarea instrumentelor, intarirea capacitatii organanzatorice si practice a staff-ului, necesare aplicarii ei. Spre exemplu pentru ariile desemnate ca Parcuri Nationale, Articolele 134 si 135 din Constitutie, implica faptul ca terenul din interiorul parcurilor apartine statului. Aceasta inseamna ca proprietarii individuali sau comunele ar trebui sa se supuna expropriarii/despagubirii juste, conform prevederilor Constitutiei si Legii fondului funciar.

In acord cu Art 2 din Legea fondului funciar (ce defineste diferitele tipuri de utilizare a terenurilor) si cu cîteva dintre prevederile majore ale Legii Mediului (in special Art 34, 50, 54, 55) orice teren desemnat ca arie protejata trebuie controlat si reglementat de catre o autoritate competenta insarcinata cu aceasta sarcina (spre exemplu, Directia Generala de Protectie a Mediului din cadrul MAPM). Pentru aceasta MAPM a creat in septembrie 1997 Directoratul pentru Conservarea Biodiversitatii si a Ariilor Protejate, in cadrul Directiei Generale de Protectie a Mediului. Articolele 111 si 112 din Codul Silvic si Articolul 134, paragraful 5 din Constitutie, permit Regiei Nationale a Padurilor, in jurisdicia sa, sa stabileasca, administreze si sa asigure managementul unor arii protejate, inclusiv parcuri nationale (pentru valoarea lor in biodiversitate). In completare Art 54 din Legea Mediului statueaza: "Ariile protejate si monumentele naturii trebuie create prin acte normative sau reglementari, inclusiv prin amenajament silvic". In consecinta RNP (la fel ca orice proprietar de teren) poate crea si asigura managementul unei arii protejate, in zona sa de competenta, a unor arii protejate. Academia Româna ramîne însa autoritatea stiintifica, legala, insarcinata cu recunoasterea si clasificarea siturilor in Reteaua Nationala de Arii Protejate (Art 55a din legea Mediului). Asa cum prevede Legea Proprietatii Terenului aceste situri trebuie sa fie verificate si reglementate de catre Directia Generala de Protectie a Mediului, Directoratul pentru Conservarea Biodiversitatii si a Ariilor Protejate. Legea 5/2000 si 462/2000 includ multe exemple de transpunere a legislatiei europene in legislatia nationala; din pacate aceasta actiune nu a fost inca completata cu metodologia necesara aplicarii prevederilor. In acest sens, oricine poate gîndi ca *legile sunt usor de scris dar marea problema o constituie aplicarea lor.*

4.2 Cadrul institutional

4.2.1 Consideratii generale

Autoritatea nationala pentru administrarea ariilor protejate este **Ministerul Apelor si Protectiei Mediului (MAPM)**. **Academia Româna** reprezinta autoritatea stiintifica suprema in privinta ariilor protejate. Comisia pentru Monumentele Naturii, din cadrul Academiei Române autorizeaza declararea ariilor protejate

iar MAPM le declara. MAPM are rolul de reglementare si control in activitatile de mediu, inclusiv de conservare a biodiversitatii. MAPM este responsabilul principal in implementarea politicii de mediu in România, in managementul resurselor naturale, in implementarea conventiilor internationale la care România este parte. **Directoratul pentru Conservarea Biodiversitatii a Ariilor Protejate si a Monumentelor Naturii (DCBAPMN)** a elaborat un Formular standard pentru ariile protejate, in concordanta cu Reteaua Natura 2000 (EMERALD). **Planul National de Actiune pentru Protectia Mediului (PNAPM)**, Strategia Nationala si Planul de Actiune pentru Conservarea Diversitatii Biologice si Utilizarea Durabila a Componentelor sale in România (SNPACDB), împreuna cu strategiile sectoriale de protectie a mediului sprijina eforturile României de conformare la acquis-ul comunitar referitor la biodiversitate. Directoratul a inclus sapte proiecte LIFE-Natura si patru proiecte LIFE-Environment in Strategia Nationala de Conservare a Biodiversitatii.

Ministerul Transporturilor, Lucrarilor Publice si Locuintei (MTLPL) – asigura integrarea planurilor de utilizare / amenajare a teritoriului in România, protejarea zonelor in lungul rutelor de transport.

Ministerul Agriculturii, Alimentatiei si Padurilor (MAAP) – asigura coordonarea / expertiza pentru activitatile din agricultura si domeniul forestier (ex: pasunatul, exploatari forestiere, vânatoare, managementul protectiei padurilor etc). MAAP asigura, in principiu, managementul tuturor celor 6,4 milioane hectare de padure din România, cu exceptia zonelor forestiere din cadrul unor arii protejate. MAAP are de asemenea controlul asupra amenajarii forestiere in cadrul terenurilor forestiere private. Autoritatea MAAP cuprinde:

- ?? Dimensionarea exploatarilor forestiere în respectul principiilor dezvoltarii durabile
- ?? Recomandari catre Parlament privind cantitatea anuala de exploatare de cherestea
- ?? Aplicarea reglementarilor de productie de cherestea aprobata de Parlament
- ?? Controlul vânatorii si colectarea produselor forestiere in afara cherestelei
- ?? Managementul retelei de drumuri in zonele forestiere de stat
- ?? Coordonarea Inspectoratelor Silvice Locale
- ?? Coordonarea Regiei Nationale a Padurilor

Compania Nationala Romsilva – asigura managementul padurilor si aplicarea regimului forestier. Romsilva asigura managementul padurilor in numele MAAP. Romsilva, desi functioneaza sub conducerea MAAP, primeste propriul buget, independent de MAAP avînd în acest fel un grad mare de autonomie. Romsilva a dezvoltat planuri detaliate de management pentru zonele forestiere, impartind fiecare judet in zone de management cunoscute sub numele de Ocoale silvice, fiecare divizat in districte.

Institutul de Cercetari si Amenajari Forestiere (ICAS) – este principalul responsabil in culegerea si stocarea informatiilor stiintifice si tehnice in domeniul forestier, are o puternica baza de experimentari, echipamente moderne, staff foarte bine pregatit si autorizat la nivel national si international.

Ministerul Turismului are drept scop promovarea turismului.

La nivel local

Consiliul Judetean. Participa la realizarea si aprobarea planurilor teritoriale, schimbarea destinatiei terenurilor, investitii, indrumarea activitatilor consiliilor locale.

Prefectura este reprezentanta a Guvernului la nivel local. Controleaza aplicarea legislatiei, supervizeaza agentiile guvernamentale de la nivel judetean.

Consiliul Local. la decizii la nivel local, controleaza aplicarea legilor de conservare a mediului la nivel local. **Primarul** este reprezentantul cetatenilor la nivel local si executor al deciziilor Consiliului Local.

România cuprinde 41 de unitati administrative (40 judete si Municipiul Bucuresti). Conform prevederilor legislative MAPM are in fiecare judet cîte un **Inspectoratul pentru Protectia Mediului (IPM)**. Inspectoratele de Protectie a Mediului au urmatoarele responsabilitati: reglementeaza utilizarea resurselor naturale locale, dezvolta standarde de mediu, implementeaza mecanisme rationale de management a naturii, monitorizeaza si inventariaza ariile naturale, aplica prevederile locale, disemineaza informatiile de mediu, monitorizeaza biodiversitatea.

Academia Româna valideaza propunerile pentru ariile protejate inaintea reglementarii. Comunitatea academica (centre de cercetare, universitati, muzee) participa la cercetari stiintifice pentru ariile protejate, stabileste criteriile de protectie si selectie, realizeaza propuneri pentru o baza stiintifica a managementului. Academia Româna si institutiile de cercetare si academice constituie un suport important in protejarea biodiversitatii. Ele formeaza specialisti, conduc proiecte de cercetare si inventariere, consiliaza autoritatile (Ministere, Agentii, Parlament) si deservesc comunitatile publice, ONG, comisii. Desi universitatile si instituturile de cercetare sunt importante ca furnizori de resurse umane experte în bioconservare, ele sunt departe de a satisface cererile actuale si viitoare.

Alte structuri guvernamentale implicate direct sau indirect in conservarea biodiversitatii includ: guvernatorii ariilor protejate, Ministerul Afacerilor Externe (acorduri internationale si cooperari), Ministerul Finantelor (suport financiar pentru activitatile de conservare), Ministerul Apararii (zone militare), Ministerul Educatiei (educatia de mediu).

Organizatiile neguvernamentale (ONG) - au un rol important in activitati de educatie , monitorizare, constientizare publica.

4.2.2 Evaluare

Tabelul 1. Puncte critice identificate la nivel institutional

Institutie/Org/Agentie	Evaluare / Sinteza
MAPM	?? Personal insuficient pentru a-si desfasura activitatile ?? Buget limitat ce afecteaza operationalitatea
Inspectorat de Protectie a Mediului (IPM) – la nivel de judet	?? Personal limitat, lipsa capacitatii de aplicare a legislatiei, lipsa echipamentelor de monitorizare datorita saraciei bugetului ?? Capacitate tehnica mare pentru monitorizarea poluarii apei si aerului ?? Lipsa experientei in problemele de protectie / monitorizare a siturilor ?? Capacitatea de supervizare in comisiile locale de management ?? In completare, a capatat noi responsabilitati in biodiversitate si in procesul care se dezvolta dupa restituirea terenurilor
Romsilva – Regie semi-autonoma	?? Capacitate puternica de management al padurilor ?? In general bine echipata/surse financiare sigure ?? Lipsa unei constientizari mai largi asupra managementului ariilor protejate (ex: la nivel comunitar)
ICAS – Institut de Cercetari si Amenajari Silvice	?? Capacitate puternica de management si cercetare ?? Limitari date de lipsa echipamentului pentru cartare / plotare ?? Concentrare pe limitele zonelor forestiere fara a lua în considerare alte resurse importante
Directia Agricola – Nivel de judet	?? Experienta tehnica mare in cresterea animalelor (zootehnie) ?? Integrare limitata in problemele de mediu ?? Putere de influenta limitata asupra controlului resurselor
Ministerul Turismului	?? Lipsa de capacitate in controlul si promovarea turismului
Prefectura	?? Pot controla activitatea Inspectoratelor de Protectie a Mediului in problemele de mediu ?? Nu pot fi identificate persoanele responsabile cu problemele de bioconservare (importanta mica acordata bioconservarii)
Consiliul Judetean	?? Capacitate mare de planificare a teritoriului ?? Nu sunt integrate toate componentele de planificare locala (aprobare pasiva)
Comunitatile locale	?? Importanta mica acordata biodiversitatii ?? Responsabilitati crescînde in managementul finetelor si zonelor umede fara o crestere proportionala a capacitatii de intelegere a alternativelor
Academia Româna	?? Capacitate mare de cercetare stiintifica ?? Intelegere limitata a managementului/problemelor comunitatii referitoare la conservare ?? Lipsa unei interactivitati cu agentiile/comunitatile locale
Universitatile	?? Capacitate mare de cercetare stiintifica ?? Intelegere limitata a managementului/problemelor comunitatii referitoare la conservare ?? Lipsa unei interactivitati cu agentiile/comunitatile locale ?? Lipsa unei integrari intre cercetarea forestiera si alte domenii de cercetare biologica
ONG	?? Sectorul de mediu destul de avansat ?? Capacitate de management in crestere, influentare politici la nivel national ?? La nivel local, voluntariat si abordare ad-hoc a activitatilor ?? Oferă resurse umane pentru activitati bine directionate

Institutiile din România se confrunta cu urmatoarele dificultati:

- ?? La nivel guvernamental - constrîngeri bugetare, resurse umane limitate, lipsa de experienta in problemele de protectie a mediului si cele privind cerintele de monitorizare;
- ?? La nivel judetean si comunal - integrarea limitata in activitatile curente, a problemelor de mediu, insuficienta integrare a elementelor de amenajare a teritoriului, slaba importanta acordata biodiversitatii, interes concentrat, mai ales, pe dezvoltare economica;
- ?? La nivel stiintific - intelegerea limitata a problemelor de management si a intereselor comunitatilor legate de conservarea resurselor naturale locale, echipament insuficient de cartare si plotare, lipsa unei cooperari cu agentiile/comunitatile locale.

Cetatenii si ONG (vezi lista din Anexa 11) cred ca autoritatile guvernamentale nu au interpretat corect Directiva Habitate sau ca nu-si indeplinesc pe deplin obligatiile ce le revin din aceasta, putînd depune o plîngere la Comisia Europeana sau intr-un tribunal din România. Daca cetatenii sau ONG nu sunt multumiti de decizia Curtii ei pot prezenta cazul la Curtea Europeana de Justitie a carei decizie este obligatorie. Adesea tribunalele nationale consulta Curtea Europeana asupra interpretarilor textelor de legi.

4.3 Perceptia problemelor de mediu

In România cele sapte mari probleme de mediu percepute de catre populatie sunt: poluarea aerului, poluarea apei, amenintarea nucleara, despaduirile, poluarea solului, amenintarile globale, managementul defectuos al deseurilor. Activitatile prietenoase de mediu sunt influentate mai ales de educatia din familie, sistemul personal de valori, dragostea fata de natura, existenta unor reguli si prevederi adecvate, de stimulente financiare, cunostinte asupra a ce trebuie facut, certitudinea ca tot mai multi oameni se vor implica in aceste activitati [46].

Mai mult de jumatate din populatie crede ca guvernul nu este foarte interesat de problemele de mediu si/sau nu stie ca MAPM este responsabil cu problemele de protectie a mediului. Ei acorda o mare importanta regulilor si reglementarilor, dar considera ca acestea nu sunt suficiente chiar daca ele vor fi consolidate si ca MAPM nu ofera suficiente informatii asupra protectiei mediului. Majoritatea românilor cred ca administratiile locale sunt cel mai bine structurate pentru rezolvarea problemelor de mediu si asteapta, de asemenea, foarte mult de la eforturile internationale de protectie a mediului. Doua treimi dintre români ar dori o integrare in UE cît mai repede posibil (femeile sunt dispuse sa astepte pîna la 10 ani). Ei se astepta ca dupa integrare vor exista conditii mai bune de protectie a mediului, standarde de mediu mai ridicate, o mai buna implementare a legislatiei, o crestere a responsabilitatii in comportament (atît la nivel individual cît si la nivelul politicianilor). Marea majoritate a populatiei crede ca atît UE cît si România trebuie sa plateasca in mod egal costurile pentru integrare.

4.4. Evaluarea inventarierii

La fel ca și alte state candidate PHARE, România nu are un sistem unic de clasificare pentru habitate, ci sisteme diferite adaptate diferitelor domenii științifice cum ar fi cea pentru plante, silvicultura, agricultura, pasuni, acvatic [2,7,8,13,20,67-70]. Aceste sisteme se suprapun parțial, dar nu acoperă întreg teritoriul național. Oricum, două proiecte importante au stabilit cadrul general pentru clasificarea habitatelor în România:

?? CORINE (coordonator național M. Oltean) bazat pe acoperire teritorială, dar fără suficientă precizie pentru implementarea Directivei Habitate [15];

?? Harta Vegetatiei României (Doina Ivan, coordonator pentru România) realizat la scară europeană, nu la nivel local [13]. Este bazat pe vegetația potențială și nu pe cea actuală.

În 2000, cu sprijinul financiar și tehnic al Consiliului European, Proiectul Rețeaua Emerald în România a fost dezvoltat pentru a identifica și caracteriza anumite habitate naturale și specii salbatice ce sunt incluse în Rezoluția 4/1996 și 6/1998, Convenția de la Berna [25,74]. Acest proiect pilot a fost oprit și rezultatele nu sunt adecvate pentru implementarea Directivei Habitate. Cel mai important rezultat al proiectului este Lista tipurilor de desemnări pentru conservarea naturii în România cu echivalentul european (vezi Anexa 12). Lista habitatelor Emerald (vezi Anexa 13) nu corespunde în totalitate cu propunerea europeană a habitatelor Emerald (2001) și nu există corespondent cu sistemul de clasificare românesc menționat anterior. Lista propusă pentru noile habitate nu are suportul științific, iar Documentul de poziție menționează că acestea vor fi discutate mai târziu, în timpul evaluării conformării cu prevederile directivelor.

Lista națională de arii protejate (vezi Anexa 8) se bazează pe prevederile fostei Legi a mediului (91/1973). Această listă, rămasă aproape neschimbată, atât ca formă cât și ca metodologie, în Legea 462/2001 (vezi Anexa 14) nu permite o corespondență a codurilor, nu există o descriere a siturilor și nu se poate realiza o corelare cu alte sisteme de clasificare din România.

Implementarea Rețelei Natura 2000 în România va fi afectată de lipsa unor experți calificați și o distribuție haotică a datelor. Pe baza suportului financiar obținut în cadrul Programelor Europene, 11 proiecte sunt în derulare în cadrul Programului LIFE II (Natura și Mediu); din păcate, multe dintre ele au dificultăți de implementare datorită neînțelegerii regulilor de cofinanțare și a obiectivelor.

Principalele etape pentru implementarea Rețelei Natura 2000 în România cuprind:

- ?? Reevaluarea listei ariilor protejate din România bazată pe criteriile directivelor
- ?? Identificarea unor noi situri pentru habitate insuficient acoperite de actuala listă
- ?? Identificarea unor noi habitate care să fie incluse în Anexele directivelor (habitate și pasări)
- ?? Creșterea numărului de arii protejate prin incorporarea unor noi zone neafectate (nesupuse unei supra-exploatări, fertilizări etc) (vezi Anexa 15, pentru a compara suprafața ariilor protejate din diferite țări).
- ?? Convertirea pădurilor naturale/seminaturale și pasuni în situri Natura 2000, după schimbarea planurilor lor de management, în conformitate cu prevederile Directivelor Pasări / Habitate, propunerea unor proiecte de reconstrucție ecologică pentru cele mai multe dintre ariile din zonele de deal și câmpie (atât pentru păduri cât și pentru pasuni).

5. MASURI RECOMANDATE PENTRU IMPLEMENTAREA DEPLINA A DIRECTIVELOR

În calitate de țară candidată la UE România trebuie să dezvolte un program care să continue ceea ce s-a început prin inițierea Rețelei Naționale Emerald și totodată să fie pregătită pentru implementarea cerințelor exprimate prin Directiva Habitare și Directiva Păsări [42,44,53,58,59,61,62]. Autoritatea competentă și un grup de experți trebuie să identifice acele situri care adapostesc habitare naturale încadrate în tipurile de habitare menționate în Anexa I și în Anexa II ale Directivei Habitare. Măsurile și acțiunile care se vor propune trebuie să urmeze o anumită logică, exemplificată în schema din Anexa 16. MAPM nu poate fi implicat în mod direct în inventarierea siturilor; din această cauză apare necesitatea înființării unei structuri specifice care să lucreze împreună cu Direcția pentru Protecția și Conservarea Biodiversității, Arii Protejate și Monumente ale Naturii (DPCBAPMN). Această structură ce se va numi Centrul Național Operativ Natura 2000 (**CONNAT 2000**) se va ocupa de organizarea inventarierii și protecției ariilor identificate de tip ASCI și SPA, de implementarea, din punct de vedere științific, a cerințelor celor două Directive și va avea responsabilitatea acțiunilor propuse și desfășurate. CONNAT 2000 va răspunde de managementul Programului Național Natura 2000 astfel încât să se rezolve problemele menționate în Proiectul de Poziție Comună până la data de 31 decembrie 2006. Centrul va fi o structură profesională, cu un sediu central și va fi autorizat de MAPM. În vederea realizării acestei structuri au fost prevăzute două scenarii:

1. organizarea unei competiții deschise pentru selectarea de experți care lucrează în cadrul unor instituții publice (universități, institute, muzee) care au resurse interne, financiare și umane. Orice instituție poate oferi experților săi posibilitatea de a concura pentru un post în cadrul CONNAT 2000; experții selecționați vor lucra exclusiv pentru CONNAT 2000 având la dispoziție toată logistica necesară comunicării (internet, fax, telefon). Instituția de care aparține expertul selecționat se angajează să susțină în acest fel programul Național Natura 2000. Avantajele acestui scenariu sunt: competiție instituțională deschisă; instituțiile academice au șanse egale de reprezentare; competiție internă pentru posturile de experți în cadrul instituțiilor, cu participarea unui delegat al MAPM; salariile experților sunt asigurate de instituții și doar suplimentate de MAPM. Dezavantaje: cheltuieli de călătorie; posibile dificultăți în comunicare.

2. organizarea unei competiții deschise pentru selectarea unei instituții. Instituția câștigătoare a competiției se va angaja să asigure sprijinul complet (tehnic, logistic, financiar) pentru organizarea și managementul CONNAT 2000. Avantaje: infrastructura bine organizată; responsabilitate și eficiență. Dezavantaje: comunicare insuficientă cu alte instituții academice; deficiențe de autocontrol.

Atribuțiile specifice ale structurii create-CONNAT 2000 trebuie să fie (vezi Tabelul 3):

?? Evaluarea datelor privind distribuția în România a habitatelor și speciilor menționate în Axele I și II ale Directivei Habitare

?? Evaluarea și actualizarea datelor statistice referitoare la starea biodiversității din România: numărul de specii și populații, tipuri de ecosisteme, suprafețele ariilor protejate etc

?? Stabilirea criteriilor de desemnare a siturilor de interes comunitar (ASCI și SPA)

- ?? Elaborarea unei reglementari pentru metodologia de identificare si inventariere a ASCI si SPA si pentru comunicarea de date
- ?? Diseminare de informatii prin internet privind metodologia de inventariere (manual, fisa de inventariere), baza de date interactiva
- ?? Definirea termenilor de referinta pentru Programul National de Cercetare Natura 2000. MAPM se va ocupa de managementul acestui program, fara a afecta atributiile Ministerului Educatiei si Cercetarii
- ?? Lansarea Programului de Cercetare Natura 2000. Proiectele eligibile trebuie sa cuprinda actiuni de identificare a noi situri în scopul cresterii numarului de arii desemnate ca ASCI/SPA.
- ?? Corelarea bazelor de date existente (interfata informationala) si formatarea datelor în concordanta cu cerintele Comisiei Europene

Tabelul 2. Programarea principalelor actiuni necesare pentru implementarea Directivelor

An / trimestru Actiune	2003				2004				2005				2006			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Configurarea structurii (CONNAT 2000)	■	■														
Elaborarea de reglementari de organizare si functionare propriu-zisa		■														
Pregatirea termenilor de referinta pentru proiecte		■														
Instruirea echipei de experti		■														
Lansarea Programului National Natura 2000		■														
Lansarea competitiei pentru proiecte			■		■			■	■							
Selectarea proiectelor				■		■			■	■						
Monitorizarea proiectelor					■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Validarea listelor de ASCI / SPA propuse						■		■		■		■		■		■
Raportare							■			■			■	■	■	■

Odata ce s-a întocmit lista nationala de ASCI, Autoritatea Competenta va organiza un workshop de prezentare si discutare a viitoarelor actiuni nationale necesare pentru implementarea Directivei Habitatare si a stadiului de îndeplinire a sarcinilor României care decurg din le are în aplicarea Strategiei pan-Europene pentru Biodiversitate si Diversitatea Peisajului (PEBLDS). Lista de ASCI va fi înaintata Comisiei Europene care, în colaborare cu România va întocmi o lista provizorie de situri de interes comunitar. Dupa adoptarea listei la nivelul Comisiei, România va avea obligatia de a-si desemna în teritoriu, într-un interval de maximum 6 ani, Ariile Speciale de Conservare (SAC) si va stabili prioritatile de management pentru aceste situri.

Pentru atingerea acestor obiective sunt necesare masuri pe trei niveluri de competenta (transpunerea deplina a legislatiei comunitare, inventarierea ASCI/SPA si protectia siturilor desemnate – vezi tabelele 3, 4, 5) si trei niveluri de autoritate (national/guvernamental, teritorial/judetean si local).

Tabelul 3. Masuri speciale propuse pentru implementarea Directivelor *Habitatare* si *Pasari*

1. Masuri care sa asigure transpunerea deplina a Directivei 92/43/EEC privind conservarea habitatelor naturale, a florei si faunei salbatice si a Directivei 79/409/EEC privind conservarea pasarilor salbatice	Directive /Conventie	Responsabilitati	Scop	Instrumente pentru implementare	Termen (Abrevierile sunt date la sfârșitul tabelului)
1.1. Nivel guvernamental					
1.1.1. Stabilirea sau delegarea unei "autoritati competente" care sa fie raspunzatoare de aplicarea cerintelor directivelor	HD6,18 BD2	RP	Pla Reg MC IR	L. No.426 /2000	Îndeplinit
1.1.2. Stabilirea unei structuri nationale permanente care sa fie delegata pentru implementarea cerintelor directivelor: Centrul Operational National – Reteaua Natura 2000	HD6,18 BD2	MAPM	Pla Reg	DG	2002-2003
1.1.3. Amendarea legilor care fac referire la protectia naturii (cele care privesc amenajarea teritoriului, fondul funciar, pescuitul si vânatoarea, apele, agricultura, folosirea pesticidelor, folosinta terenurilor, transporturile si comunicatiile) cu acele detalii necesare pentru îmbunatatirea si adaptarea (<i>scoping</i>) studiilor de evaluare a impactului de mediu Faze si termene: întâlnirea grupului de experti-iunie 2003; workshop -iunie 2003; îmbunatatirea propunerilor-iulie 2003; propuneri finale-octombrie 2003; elaborarea documentului oficial -octombrie 2003	HD6, 12-16, 23 BD2-9, 11, 13-14, 18-19	MAAP MLPTL	Reg	O /OM/ OM	2003
1.1.4. Elaborarea unor reglementari detaliate privind regimul de conservare pentru terenurile aflate în proprietate privata ca si a unor masuri legale pentru acordarea de stimulente si compensatii <i>Planificarea folosirii terenurilor si politicile de dezvoltare trebuie sa prevada masuri de încurajare a acelu tip de management care asigura conservarea caracteristicilor peisagere foarte importante pentru conditiile de existenta ale florei si faunei salbatice</i> Faze si termene: întâlnirea grupului de experti-iunie 2003; workshop -iunie 2003; îmbunatatirea propunerilor-iulie 2003; propuneri finale-septembrie 2003; elaborarea documentului oficial – decembrie 2003	HD6,12-16, 23 BD2-9, 11, 13-14, 18-19	Guv	Pla Reg	DG	2003-2004
1.1.5. Elaborarea unor reglementari privind regimul achizitiilor publice si private care au ca scop conservarea speciilor si habitatelor Faze si termene: întâlnirea grupului de experti-iunie 2003; workshop-octombrie 2003; îmbunatatirea propunerilor-octombrie 2003; propuneri finale-septembrie 2003; elaborarea documentului oficial – decembrie 2003	HD6-A1,2,4 BD3	RP / Guv	Pla Reg	L / DG	2003-2004
1.1.6. Elaborarea reglementarilor necesare pentru sistemul de management al sitului propus pentru conservare, specificat prin contractul de achizitie Faze si termene: întâlnirea grupului de experti-septembrie 2003; workshop-	HD6-A1,2,4 BD3	RP / Guv	Pla Reg	L / DG	2003

iunie 2003; îmbunatatirea propunerilor-iulie 2003; propuneri finale – noiembrie 2003						
1.1.7. Transpunerea prevederilor Conventiei de la Aarhus în legislatia nationala; îmbunatatirea legii specifice Faze si termene: întâlnirea grupului de experti -noiembrie 2003; workshop-noiembrie 2003; îmbunatatirea propunerilor-decembrie 2003; propuneri finale –martie 2004	HD6, 10, 17	RP	Pla Reg IR	L	2003-2004	
1.1.8. Completarea Legii 426/2000 cu o prevedere privind obligatia guvernului de a raporta catre UE stadiul de transpunere a anexelor celor doua directive ca si a actiunilor de amendare a legislatiei nationale Faze si termene: propuneri preliminare -aprilie 2003; evaluare si propuneri finale - mai 2003	HD17 BD12	RP	Reg	L	2003	
1.1.9. Îmbunatatirea listei de habitate din anexa la Legea 426/2001 prin adaugarea codurilor EUNIS si a echivalentelor nationale ale acestor coduri Faze si termene: întâlnirea grupului de experti -octombrie 2003; workshop-noiembrie 2003; îmbunatatirea propunerilor-decembrie 2003; propuneri finale - decembrie 2003; publicarea listei codurilor - februarie 2004	HD-A1 BD	RP	Reg	L	2003-2004	
1.1.10. Elaborarea unui supliment legislativ care sa prevada obligatia guvernului de a întocmi normative pentru situarile identificate ca ASCI sau/si SPA Faze si termene: propunere preliminara -aprilie 2004; evaluare si propunere finala - mai 2004	HD4, 6, 11-16, A1-5 BD 2-3	RP	Reg	L	2004	
1.1.11. Stabilirea unui sistem de raportare periodica a progresului înregistrat în procesul de transpozitie. Faze si termene: propunere preliminara - aprilie 2003; evaluare si propunere finala - mai 2003	HD17 BD12	Guv	Pla Reg	DG / O / OM	2003	
1.1.12. Emiterea unei Decizii Guvernamentale pentru aprobarea schemei de implementare a Directivei Habitata. Faze si termene: întâlnirea grupului de experti -noiembrie 2002; workshop-noiembrie 2002; îmbunatatirea propunerilor-decembrie 2002; propuneri finale - ianuarie 2003	HD1-4, 6, 8, 9-11, 23-24, A1-6	Guv	Reg	DG	2003	
1.1.13. Îmbunatatirea legilor privind vana toarea si protectia fondului cinegetic, Codul silvic ca si a reglementarilor privind Evaluarea Impactului de Mediu (cu detalii pentru scoping) cu prevederi care sa asigure legaturile cu Reteaua Nationala Natura 2000 Faze si termene: întâlnirea grupului de experti -noiembrie 2004; workshop-noiembrie 2004; îmbunatatirea propunerilor-decembrie 2004; propuneri finale - martie 2005	HD14-16, 22, A4,5,6 BD6-9, 11, 13, 14 A-2,3,4	RP	Reg	L	2005	
Câteva remarci generale. Procesul de transpunere trebuie sustinut						

de o evaluare critica a legislatiei existente:sunt necesare reglementari noi ori este suficienta îmbunatatirea legilor? Se impune o analiza minutioasa a modului de aplicare a legilor implicate în transpunerea directivelor; detaliile de aplicare trebuie stabilite prin Decizii guvernamentale, Ordine de ministru sau Ordine comune ale mai multor ministri.

Problema. Trebuie discutate câteva alternative legate de procesul de transpunere: este suficienta includerea articolelor din Directive, ca atare, în legislatia nationala? Este suficienta îmbunatatirea legilor existente (ceea ce reprezinta o actiune complexa)? Legile existente sunt totusi satisfacatoare pentru aplicarea celor doua directive?

1.2 Nivel judetean

1.2.1. Procesul de transpunere a directivelor trebuie sa fie continuat în teritoriu prin Decizii ale Consiliilor Judetene (pe baza propunerilor facute de Inspectoratele de Protectia Mediului)

Inspectoratul de Protectia Mediului este autoritatea competenta la nivel judetean. Propunerile Inspectoratului sunt sustinute de date si informatii furnizate de o Comisie Judeteana Comuna, formata din 4 membri. Membrii Comisiei sunt delegati din partea reprezentantilor din teritoriu ai ministerelor implicate si sunt numiti printr-un Ordin Comun emis de Autoritatea Competenta Nationala si de alte autoritati colaboratoare. Comisia are ca sarcina principala identificarea, în planurile locale de dezvoltare si în strategiile de dezvoltare, a acelor aspecte care se leaga de prioritatile europene de conservare a naturii. De asemenea, Comisia trebuie sa prevada actiunile cerute de conservarea siturilor care vor fi incluse în Reteaua Natura 2000 si sa decida în privinta oportunitatii studiilor de impact.

Faze si termene: realizarea unui sistem de comunicare cu functionare ritmica - septembrie 2003; workshop si instruire pentru Consiliile Judetene - noiembrie 2003

1.2.2. Comisia Judeteana Comuna va informa autoritatile raspunzatoare de amenajarea teritoriului de fiecare propunere de noi situri ce ar putea fi incluse în Reteaua Natura 2000; propunerile trebuie validate de autoritatile stiintifice din domeniu.

Faze si termene: workshop si instruire pentru Consiliile Judetene - noiembrie 2003; monitoring si aplicarea propunerilor-pâna în 2006

2. Masuri necesare pentru pregatirea listei nationale de propuneri de situri de importanta comunitara

HD6, 12-16, 23 BD2-9, 11, 13-14, 18-19	MAPM,MAAP MLPTL	Pla Reg MC IR	OC	2003-2006
---	--------------------	------------------	----	-----------

HD18 BD10	IPM	MR IR	DCJ	2003-2006
-----------	-----	-------	-----	-----------

2.1 Nivel guvernamental						
2.1.1. Informarea periodica a persoanelor desemnate din cadrul MAAP si MLPTL în legatura cu desfasurarea actiunilor de inventariere si clasificare a siturilor Vor fi înregistrate toate Ariile de Protectie Speciala potentiale (acvatice, terestre, zone umede, agricole si urbane) Faze si termene: workshop si instruire -decembrie 2003; monitorizarea propunerilor – pâna în 2006	HD9, 17 BD12	MAAP MLPTL	MR IR	OC	2003-2006	
2.1.2. Stabilirea unor masuri stimulative pentru detinatorii de arii protejate în vederea compensarii pierderilor determinate de conservarea proprietatii (informatii, compensatii) Faze si termene: identificarea principalelor probleme noiembrie 2003; întâlnirea expertilor si propuneri - februarie 2004; actiuni pilot - aprilie-octombrie 2004; propunere finala - februarie 2005	HD6, A-1,3,4 BD3	PR Guv	Reg	L DG	2006	
2.2. Nivel judetean						
2.2.1. Consiliile judetene trebuie sa asigure infrastructura necesara pentru stocarea datelor referitoare la reseaua Natura 2000 si sa asigure accesibilitatea datelor stocate pentru cei interesati în amenajarea teritoriului, agricultura etc Faze si termene: workshop si instruire - decembrie 2003; monitorizarea propunerilor – pâna în 2006	HD17, A-1-5 BD12, A-1-4	CJ	MR IR	DCJ	2004-2006	
2.2.2. Consiliile Judetene vor asigura sau vor angaja serviciile necesare pentru actiunea de inventariere <i>Consilul Judetean trebuie sa fie motivat din punct de vedere financiar deoarece exista surse pentru finantare pentru acest nivel. Astfel, este pobila extinderea suprafetelor care beneficiaza de protectie.</i> Faze si termene: workshop si instruire - decembrie 2003; monitorizarea propunerilor – pâna în 2006	HD17-18 BD12	CJ	MR IR	DCJ	2003-2006	
2.3. Nivel local						
2.3.1. Realizarea si completarea unei cartoteci locale pentru siturile identificate ca si pentru habitate si specii; datele colectate vor fi folosite pentru dezvoltarea turismului local si a altor activitati Faze si termene: workshop si instruire - aprilie 2004; monitorizarea propunerilor – pâna în 2006	HD-A1-4, 5,6 BD-A1-4	CL	IR	DCJ	2003-2006	
3. Masuri prin care sa se asigure protectia tuturor siturilor cuprinse în lista nationala						
3.1 Nivel guvernamental						
3.1.1. MAPM va atentiona ministerele care genereaza, prin activitatile coordonate, amenintari la adresa naturii, în vederea unui	HD6, 11-16 BD3-9	MAPM	Reg	OC / OM	2003-2006	

control mai atent al activitatilor

Faze si termene: stabilirea sistemului de comunicare si monitorizare - mai 2003; actiuni de comunicare si monitoring- pâna în 2006

3.1.2. Reconsiderarea surselor de alimentare a Fondului de Mediu si amendarea Legii 78/2000 pentru aplicarea principiului "poluatorul plateste"

Faze si termene: propuneri preliminare - aprilie 2003; discutii si propuneri finale - mai 2003

3.1.3. Amendarea Legii privind Garda de Mediu cu elemente specifice pentru protejarea rețelei Natura 2000

Faze si termene: propunere preliminara - aprilie 2004; discutii si propunere finala - mai 2004

3.1.4. Managementul sitului poate fi contractat cu autorități, institutii publice sau private; este necesara reglementarea acestei oportunitati

Faze si termene: propunere preliminara- iunie 2004; discutii si propunere finala - octombrie 2004

3.1.5. Posibilitatea de a angaja acorduri între autoritatile de conservare a naturii si Guvern sau alte organisme publice delegate sau responsabile pentru astfel de arii, cu scopul de a mentine covorul vegetal si de a conserva siturile cu specii de plante rare sau amenintate, de a interzice sau limita folosirea produselor fitosanitare si a focului în acele arii si de a restrânge utilizarea mecanizarii la minimul necesar, pentru ratiuni de securitate

Faze si termene: propuneri preliminare - noiembrie 2004; discutii - mai 2005

3.1.6. Reglementarea delimitarii competentelor: evitarea conflictelor între IPM-uri si unitatile de management al ariilor protejate

Remarca: Exista o prevedere speciala pentru MPWTH. Cheltuielile publice ar putea fi mult diminuate daca siturile vor putea fi manageriate în regim privat. MPWTH trebuie sa mentioneze în contractul cu o structura privata masurile specifice pentru a evita fragmentarea habitatului.

Faze si termene: propuneri preliminare - martie 2005; discutii si propuneri finale - mai 2005

3.2 Nivel judetean

3.2.1. Implementarea directivelor (reglementari nationale) este strict controlata. Deciziile Consiliilor Judetene trebuie sa fie fundamentate legal.

Faze si termene: Conferinta Nationala a structurilor judetene implicate în implementarea directivelor – mai 2005; actiuni de monitoring iunie 2005 – iunie 2006

HD6 BD3-4	PR	Pla Reg	L	2003
HD6 BD3-4	RP	Reg	L	2004
HD6 BD3-4	Guv	Pla Reg	DG	2004
HB6 BD3-4	Guv	Reg	DG	2004-2005
HB-A1-6 BD-A1-4	MAPM MAAP MLPTL	Pla Reg	OC	2005
HD6 BD3-4	CJ	Reg	DCJ	2005

<p>3.2.2. Crearea unui parteneriat real si activ între administratia locala si ONG. De asemenea, trebuie încurajat parteneriatul public-privat Faze si termene: propunere preliminara - aprilie 2005; discutii si propunere finala - mai 2005</p>	HD6, 12-14 BD3-9	CJ	Reg	DCJ	2005
<p>3.2.3. Elaborarea unui plan pentru comunicarea si colaborarea cu toate categoriile detinatoare de interes Faze si termene: propunere preliminara - aprilie 2005; discutie si propunere finala - mai 2005</p>	HD6, 10, 17	CJ	Pla Reg	DCJ	2005
<p>3.2.4. Desemnarea unei echipe de control pentru zonele protejate transfrontiera Faze si termene:: propunere preliminara - noiembrie 2005; discutii si propunere finala - mai 2005</p>	HD10, 12 - 16 BD6-9	CJ	Reg	DCJ	2005
<p>3.2.5. Stabilirea unui sistem de comunicare cu toate categoriile interesate Faze si termene: propunere preliminara - aprilie 2005; discutii si propunere finala - mai 2005</p>	HD6, 10, 17	CJ	Reg	DCJ	2005
<p>3.2.6. Dezvoltarea parteneriatului public-privat ca un instrument de reducere a cheltuielilor publice Faze si termene: întâlnirea expertilor - noiembrie 2004; workshop-noiembrie 2004; îmbunatatirea propunerilor - decembrie 2004; propuneri finale - ianuarie 2005</p>	HD6	CJ	Reg	DCJ	2004-2005
<p>3.3. Nivel local</p>					
<p>3.3.1. Realizarea, în cadrul fiecărei municipalitati, a unui inventar al caracteristicilor peisagere care trebuie sa fie conservate; acestea trebuie sa fie luate în considerare atunci când se întocmesc sau se revizuiesc planurile de folosinta a terenurilor, prin includerea lor în zonele care beneficiaza de o protectie deosebita. Faze si termene: workshop si instruire - aprilie 2004; monitorizarea aplicarii propunerilor – pâna în 2006</p>	HD4	CL	Reg IR	DCL	2005

Abrevieri:

- 1) Referire la: **HD** Directiva Habitate, **BD** Directiva Pasari, **A** Anexele Directivelor
- 2) Responsabilitati: **PR** Parlamentul României, **Guv** Guvern, **MAMP** Ministerul Apelor si Protectiei Mediului, **MAAP** Ministerul Agriculturii, Alimentatiei si Padurilor, **MLPTL** Ministerul Lucrarilor Publice, Transporturilor si Locuintelor, **IPM** Inspectoratul pentru Protectia Mediului, **CJ** Consiliul Judetean, **CL** Consiliul Local
- 3) Scop: **Pla** Planificare, **Reg** Reglementare, **MC** Monitoring si cercetare, **IR** Informare si raportare
- 4) Instrumente: **L** Lege, **DG** Decizie de guvern, **O** Ordonanta, **OC** Ordonanta Comuna, **OM** Ordin al Ministrului, **DCJ** Decizie a Consiliului Judetean, **DCL** Decizie a Consiliului Local

6. COSTURI SI BENEFICII

Structurile existente trebuie sa fie capabile sa asigure procesul de transpunere fara costuri suplimentare. Vor exista, oricum, costuri suplimentare dar numai pentru crearea Centrului National Operativ Natura 2000 (**CONNAT 2000**), echiparea si formarea personalului aferent acestei structuri. Identificarea, cercetarea si inventarul siturilor trebuie sa devina o prioritate distincta a **Programului National de Cercetare**, pentru care Guvernul asigura, oricum, fondurile necesare. In acest caz MAPM va gestiona fondurile necesare procesului, in cooperare cu MEC. In cadrul acestui program national studentii, masteranzii si doctoranzii vor fi incurajati sa participe. Este foarte important ca studiile de cercetare dedicate **Programului Natura 2000** sa fie considerate de interes public. Acelasi statut trebuie acordat si activitatilor de educatie, constientizare a publicului si planurilor de management a teritoriului.

O modalitate foarte buna de reducere a costurilor de inventariere si management este aceea de a oferi facilitati acelor institutii ce promoveaza asa numitele meserii verzi. Reducerea costurilor poate fi semnificativa daca vor fi intreprinse urmatoarele actiuni:

- ?? Lansarea Programului National Natura 2000 ca program si prioritate nationala;
- ?? Acordarea de facilitati acelor institutii sau structuri ce ajuta la derularea Programului Natura 2000;
- ?? Implicarea studentilor masteranzi si a doctoranzilor;
- ?? Implicarea oficiala a unei institutii academice in organizarea si managementul CONNAT 2000

6.1 Costurile conformarii

Dimensiunea finala a Retelei Natura 2000 nu poate fi apreciata cu exactitate. Dupa ultimele estimari ale Comisiei Europene aproximativ 13,4% din teritoriul Uniunii a fost propus spre protectie sub Directiva Habitatare si 6% din teritoriu sub Directiva Pasari. Comisia extimeaza ca suprafata comuna, totala, este de aproximativ 15% din teritoriul total al Uniunii (vezi Anexa XVIII). Extinderea Uniunii va spori considerabil costurile pentru Reteaua Natura 2000. Datorita problemelor economice si financiare, tarile CEE vor solicita un ajutor economic considerabil din partea Uniunii pentru a-si acoperi obligatiile asumate in cadrul Retelei Natura 2000.

Capitolul 5 prezinta in mare detaliu recomandarile necesare transpunerii si mai ales implementarii Directivelor. Aceste recomandari sunt grupate pe trei mari categorii: transpunere, pregatirea si desfasurarea inventarului, protectia siturilor.

Inventarul siturilor trebuie sa se desfasoare in cadrul unei actiuni nationale, coerente denumita "**Programul National Natura 2000**", care sa acopere toate etapele de la colectarea datelor la stocare, raportare, cercetare, validare in cadrul unor conferinte nationale, dezbateri publice, educatie, constientizarea publicului. Datorita caracterului sau national si **prioritar** Programul poate implica diferite institutii administrative, academice, de cercetare, ONG, intreprinderi private, institutii internationale si posibilitatea accesarii unor resurse financiare din domenii si surse foarte diverse.

Cea mai buna modalitate de evaluare a costurilor inventarierii este de a considera costul unitar pe hectar (pe unitate). Inventarierea va cuprinde o serie de actiuni de laborator si de teren, in zone biogeografice foarte diferite (zone umede, cimpii, deal, munte) si cu extinderi variabile ceea ce induce costuri diferite pentru fiecare caz in parte. Pe baza unor studii anterioare si pe baza estimarii costurilor de deplasare, echipament, colectare de probe, analize de laborator, consumabile, consultanta, raportare, am estimat o valoare pe unitate cuprinsa intre 5 si 15 euro pe hectar.

Costurile pentru realizarea Listei Nationale depinde de numarul de situri luate in considerare, respectiv de suprafata lor totala [73]. Am imaginat trei scenarii posibile, functie de suprafata totala considerata:

- Scenariul de 5,18% din teritoriul României, 1.200.000 ha (echivalentul suprafetei totale a ariilor protejate existente in prezent);
- Scenariul de 7% din teritoriul national adica 1.800.000 ha;
- Scenariul de 10% din teritoriul national sau o suprafata totala de 2.400.000 ha (foarte aproape de suprafata medie de 15% din Uniunea Europeana, suprafata ce va fi atinsa si de România dar dupa 2006).

In cazul adoptarii scenariului de 5%, multe din siturile existente în interiorul ariilor protejate sunt deja cunoscute, dar nu sunt descrise conform cerintelor Directivelor, fiind de asemenea necesare cheltuieli pentru includerea lor in Lista. Pentru celelalte doua scenarii procesul de inventariere va fi mai costisitor. Estimarea costurilor de implementare se bazeaza pe experienta altor tari si a unor grupe de lucru implicate.

Pentru perioada 2003 – 2006, costurile medii necesare ralizarii Listei Nationale au valori de 16,72 milioane euro, in cazul scenariului de 5% la 28,92 milioane euro pentru scenariul de 10%.

Tabelul 4. Principalele categorii de costuri pentru implementare

Activitati	Scenariu		
	5%	7.5%	10%
CONNAT 2000 (activitati, echipament, intretinere)	1.3	1.4	1.5
Stocare date si raportare	0.4	0.4	0.4
Echipament, software, asistenta tehnica	0.5	0.5	0.5
Inventarul siturilor	12.0	18.0	24.0
Seminarii de formare	1.2	1.2	1.2
Validarea în Conferinte	0.2	0.2	0.2
Educatie	1.0	1.0	1.0
Constientizarea publicului	0.12	0.12	0.12
TOTAL (mil euro)	16.72	22.82	28.92

Tabelul 5. Costurile pentru scenariul de 5%

Activitati	2003		2004		2005		2006		2003-2006	
	min*	max**	min	max	min	max	min	max	min	max
CONNAT 2000 (activitati, echipament, intretinere)	0.5	0.9	0.1	0.3	0.1	0.3	0.1	0.3	0.8	1.8
Stocare date si raportare	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.4	0.4
Echipament, software, asistenta tehnica	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.5	0.5
Inventarul siturilor	2	6	1.5	4	1.5	4	1	4	6	18
Seminarii de formare	0.1	0.1	0.1	0.1	0.5	0.5	0.5	0.5	1.2	1.2
Conferinte de validare	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.2	0.2
Educatie	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	1.0	1.0
Constientizarea publicului	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.12	0.12
Total / an (milioane euro)	3.28	7.68	2.28	4.98	2.58	5.28	2.08	5.28	10.22	23.22
Costuri medii / an	5.48		3.63		3.93		3.68		16.72	

* Scenariul 4 (vezi Capitolul 5) ** Scenariul 2 (vezi Capitolul 5)

Tabelul 6. Costurile pentru scenariul de 7,5%

Activitati	2003		2004		2005		2006		2003-2006	
	min*	max**	min	max	min	max	min	max	min	max
CONNAT 2000 (activitati, echipament, intretinere)	0.6	1.0	0.1	0.3	0.1	0.3	0.1	0.3	0.9	1.9
Stocare date si raportare	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.4	0.4
Echipament, software, asistenta tehnica	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.5	0.5
Inventarul siturilor	3	9	2.5	7	2.5	7	1	4	9	27
Seminarii de formare	0.1	0.1	0.1	0.1	0.5	0.5	0.5	0.5	1.2	1.2
Conferinte de validare	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.2	0.2
Educatie	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	1.0	1.0
Constientizarea publicului	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.12	0.12
Total / an (milioane euro)	4.38	10.78	3.28	7.98	3.58	8.28	2.08	5.28	13.32	32.32
Costuri medii / an	7.58		5.63		5.93		3.68		22.82	

* Scenariul 4 (vezi Capitolul 5) ** Scenariul 2 (vezi Capitolul 5)

Tabelul 7. Costurile pentru scenariul de 10%

Activitati	2003		2004		2005		2006		2003-2006	
	min*	max**	min	max	min	max	min	max	min	max
CONNAT 2000 (activitati, echipament, intretinere)	0.7	1.1	0.1	0.3	0.1	0.3	0.1	0.3	1	2
Stocare date si raportare	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.4	0.4
Echipament, software, asistenta tehnica	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.5	0.5
Inventarul siturilor	4	12	3	9	3	9	2	6	12	36
Seminarii de formare	0.1	0.1	0.1	0.1	0.5	0.5	0.5	0.5	1.2	1.2
Conferinte de validare	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.2	0.2
Educatie	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	1	1
Constientizarea publicului	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.12	0.12
Total / an (milioane euro)	5.48	13.88	3.78	9.98	4.08	10.28	3.08	7.28	16.42	41.42
Costuri medii / an	9.68		6.88		7.18		5.18		28.92	

* Scenariul 4 (vezi Capitolul 5) ** Scenariul 2 (vezi Capitolul 5)

Pentru crearea CONNAT 2000, cea mai buna solutie este realizarea unui **Program de twinning** intre MAPM si/sau institutii academice. MAPM va asigura costurile pentru stocarea datelor si raportare. Inventarul siturilor va putea fi acoperit, in cea mai mare parte, din resursele de cercetare nationale. Pentru celelalte componente, sunt disponibile surse interne si externe. (vezi Sectiunea 6.3).

Costurile pentru protectia si managementul siturilor sunt strâns legate de masurile si politicile ce promoveaza dezvoltarea durabila, cumpararea sau inchirierea terenurilor, monitoringul, introducerea planurilor de management teritorial, lucrarile de capital si infrastructura strâns corelate cu un management adecvat [75]. Estimarea costurilor de protectie poate fi facuta numai pe baza evaluarilor din Statele Membre, tinând in seama de situatia biogeografica a României. Ca exemplu RSPB / BirdLIFE a modificat costurile unitare pe hectar pentru a tine seama de complexitatea biogeografica (coeficientul 1 este pentru zone de câmpie, 1,2 pentru dealuri, 1,3 pentru zone umede si 1,4 pentru zone montane). Costul mediu fiind, in acest caz de 80 euro/hectar/an. In studiul nostru consideram aceasta valoare valabila si pentru România. Valoarea reprezentând numai costurile activitatilor de management, cumpararile de teren sau refacerea habitatelor nu sunt incluse in pret. Estimarea conservarii siturilor si managementul lor variaza de la 96 milioane euro pentru scenariul de 5% pînă la 192 milioane euro pentru scenariul de 10% (vezi Tabelul 8).

Tabelul 8. Costurile protectiei si managementului siturilor

Scenariul	Costurile protectiei si managementului siturilor (€ milioane/an)
5%	96
7.5%	144
10%	192

6.2. Beneficiile

Reteaua Natura 2000 constituie o baza excelenta pentru obtinerea de fonduri prin diferite mijloace si din diferite surse, fiind singura retea teritoriala de interes comunitar din Uniunea Europeana.

Implementarea Directivelor Habitate si Pasari va reprezenta, de asemenea, un beneficiu major pentru ecosistemele europene. De exemplu, ele vor permite o protectie adecvata pentru Delta Dunarii sau pentru siturile din aria carpatica amenintate de poluare sau de schimbarea destinatiei terenurilor. Alte beneficii includ: reducerea presiunii asupra padurilor atît datorita poluarii locale cît si transfrontaliere, o mai buna protectie a speciilor amenintate sau pe cale de disparitie. Beneficiile sociale sunt nu numai pentru oamenii ce traiesc in România dar si pentru turistii ce vin aici din Europa sau din alte tari ale lumii.

Activitatile economice locale, activitatile traditionale, turismul vor avea efecte pozitive asupra economiei locale, din zonele cu situri protejate, facilitand disparitia conflictelor datorate masurilor restrictive de eprotectie. Bogatia ecosistemelor dublata de un bun management al siturilor va duce la o extindere si diversificare a turismului. In unele din Statele Candidate, ariile protejate sustin dezvoltarea; ele au creat deja

noi locuri de munca in managementul siturilor si este de asteptat ca numarul locurilor de munca sa creasca. Reteaua de situri Natura 2000 poate indeplini si alte functii cum ar fi managementul apelor. In consecinta, este esentiala pentru succesul functionarii retelei gasirea fondurilor necesare pentru asigurarea unui management adecvat.

6.3. Resurse financiare

Multe situri din România vor necesita masuri active de management, care sunt de cele mai multe ori foarte complexe pentru a putea asigura mentinerea sau refacerea conditiilor initiale. In acest caz este nevoie de o combinatie a instrumentelor economice si financiare. Suportul financiar poate fi acoperit din surse interne (Fondul de Mediu, initiative private, activitati economice), dar mai ales din sursele externe (SAPARD, PHARE, LIFE) sau din cooperari internationale in cadrul programelor de cooperare (INTERREG III).

6.3.1 Resurse interne

Finantarea conservarii naturii de la bugetul de stat in perioada de tranzitie a devenit foarte saraca. Cheltuielile pentru conservarea naturii in tarile din Centrul si Estul Europei variaza intre 2,5% si 5% din bugetul total. Bugetul de stat se afla intr-o continua stare de presiune si are nevoie continua de fonduri pentru a acoperi toate nevoile sociale. **Principiul “Poluatorul plateste”** devine din ce in ce mai atractiv pentru oficialitatile guvernamentale si politice, si, pe masura ce economia se privatizeaza si se descentralizeaza. In acord cu studiile Bancii Mondiale, se poate afirma ca piata existenta in Romania si în tarile candidate nu va putea suporta proiectele de conservare a naturii. Recomandarile pentru imbunatatirea imperfectiunilor pietei cuprind: cresterea constientizarii publicului, internalizarea externalitatilor si extinderea oportunitatilor de creditare.

Tarifele. O modalitate de finantare o constituie utilizarea tarifelor ca o taxa de utilizare si practicarea unor rate diferite in functie de serviciile prestate. Quantumul pentru fiecare tip de serviciu se stabileste în functie de costurile generate de oferirea acelor servicii. O modalitate simpla ce rezulta din utilizarea acestui sistem de tarify în functie de servicii o reprezinta stabilirea unei unitati de cost pentru diverse servicii alternative.

Instrumentele economice si financiare. Fondul de Mediu poate fi structurat in mai multe moduri:

- ?? alimentare cu fonduri provenite din surse regulate stabilite legal - taxe speciale, amenzi, percepere de impozite pentru programe de conservare, care pot replica si mari capitalul initial si care pot asigura o sursa continua de bani pentru activitati specifice.
- ?? Replata împrumuturilor acordate
- ?? Dobânzi si comisioane

?? Donatii si conversia datoriei externe

Capacitatea de taxare a Guvernului poate fi utilizata in asa fel incît sa aduca fonduri pentru conservarea naturii si sa promoveze activitatile de conservare. Taxele pot fi aplicate la vînzarea produselor sau asupra echipamentelor de recreere, la concesionarea padurilor, la acordarea licentelor de vînatore si pescuit, la facturile de electricitate si apa. Pe de alta parte, subventiile pot încuraja activitati de donare a terenurilor, pastrarea lor intr-o forma naturala, reducerea cheltuielilor. Dezavantajul unor astfel de sisteme este dificultatea obtinerii suportului politic pentru introducerea lor si pastrarea destinatiei fondurilor.

Lobby-ul pentru obtinerea de fonduri necesare conservarii naturii la diferite niveluri a devenit un alt mecanism practic pentru finantarea conservarii naturii. Ecofondurile si centrele ecologice pot fi intîlnite la mai toate grupurile de lobby. Centrul pentru Conservarea Naturii Salbatice al Uniunii Socio – Ecologice este un exemplu de grup cu experienta la nivelu UE.

Sursele private. Firmele private si companiile ce investesc in conservarea naturii pot imbunatati substantial fondurile de mediu, realizînd beneficii directe si indirecte. Beneficiile directe includ: reducerea taxelor, acordarea de facilitati sau scutiri. Spre exemplu, in Federatia Rusa, una din modalitatile firmelor private de a-si plati datoriile este sa investeasca o parte din datorii in proiecte de mediu. Beneficiile indirecte, din investitiile “verzi” includ cîstigarea unei imagini publice pozitive, datorita investitiilor in conservarea naturii (“companii caritabile pentru natura”).

6.3.2 Fonduri externe

Programele financiare ale Uniunii Europene si instrumentele de preaderare. România poate accesa noile instrumente dezvoltate de UE pentru asistenta tarilor CEE in perioada de preaderare. Aceste fonduri pot fi utilizate pentru proiecte de mediu. Una din regulile ce guverneaza aceste fonduri este aceea ca proiecte finantate nu trebuie sa afecteze mediul, inclusiv biodiversitatea. Exista trei mari scheme de finantare in procesul de preaderare pentru perioada 200 – 2006:: PHARE, SAPARD si ISPA.

PHARE dispune de cel mai mare buget, aproximativ 1,5 miliarde euro pe an. Oportunitatile oferite de PHARE pentru conservarea naturii sunt echivalente cu cele pentru alte sectoare. De asemenea unele programe de cooperare trans-frontiera pot fi dedicate conservarii naturii. Spre exemplu, un proiect comun de conservare a naturii, de o parte si de alta a frontierei, poate fi parte a unui proiect mai larg de dezvoltare locala comuna.

Programul **SAPARD** este similar Programului de Dezvoltare Rurala din tarile membre care acopera o serie de masuri ce pot fi dezvoltate de catre acestea. SAPARD are o alocatie de 520 milioane euro pe an. Bugetul alocat României este de 150 milioane euro. Din punctul de vedere al integrarii, SAPARD ofera o mare varietate de masuri posibile pentru conservarea naturii. Aceste masuri pot genera venituri in zonele

protejate, venituri din turism, vânzarea unor produse de calitate si din dezvoltarea unui sistem agricol durabil care sa permita mentinerea habitatelor.

Noul Instrument pentru **Politici Structurale de Pre-aderare (ISPA)** poate asigura fonduri pentru investitii in proiecte de transport si mediu. România primește o alocatie de 20% din bugetul total de 1,04 milioane euro pe an. Investitiile pentru conservarea naturii pot fi eligibile numai daca sunt considerate prioritate nationala.

Toate aceste fonduri sunt reunite intr-un singur cadru denumit **Program Special de Pregatire pentru Fonduri Structurale (PSPFS)**. In acest cadru România trebuie sa stabileasca **Planul National de Dezvoltare (PND)** ca o completare la **Planul National de Aderare a României (PNAR)**. PND trebuie sa includa o analiza a situatiei actuale, sa identifice principalele neconcordante de dezvoltare între România si UE, sa propuna strategia optima pentru a atinge prioritatile de dezvoltare, sa indice modul de utilizare a fondurilor alocate de UE si o evaluare a starii mediului. For fi sprijinite numai acele masuri ce se regasesc între prioritatile PND. Natura 2000 poate fi o prioritate a PND si ar putea deveni eligibila pentru orice tip de fond de finantare.

Programele de TWINNING pot constitui o solutie pentru a obtine sprijinul financiar si logistic al expertilor din UE pentru crearea CONNAT 2000 si in alte domenii ale Programului National Natura 2000. In România, in PHARE 2002, au fost propuse 31 de proiecte de twinning in domeniile administratiei publice, justitiei si afacerilor interne, dezvoltarii competitiei, vamilor, asigurarilor, finantelor publice, justitiei, in sectorul social, transporturi, economie, coeziune sociala.

Fondul LIFE. LIFE este singurul instrument financiar al UE dedicat mediului. Nu este un fond structural si are doua componente: LIFE- Natura si LIFE-Mediu. LIFE urmareste sa contribuie la dezvoltarea politicii comunitare de mediu. LIFE III este deschis acum conform conditiilor stabilite in documentele de asociere si a celor stabilite de Consiliul de Asociere din fiecare tara. Acest instrument poate juca un rol major in implementarea Directivelor Habitate si Pasari. LIFE-Natura poate finanta activitati de pregatire a siturilor, achizitie de terenuri, constientizarea publicului, pregatirea planurilor de management. Accentul proiectelor LIFE-Natura este pe finantarea de proiecte pentru pregatirea siturilor si mai putin pentru suportarea costurilor de management al acestora. Bugetul LIFE-Natura este de 300 milioane euro pentru perioada 2000 – 2004, ceea ce inseamna aproximativ 60 milioane euro pe an.

Initiativele comunitare. Fondul de initiative comunitare a fost propus de Comisia Europeana pentru a finanta anumite aspecte cheie ale coeziunii economice si sociale, ce nu sunt acoperite de fondurile structurale, in cadrul statelor membre. Comisia a propus patru programe: **INTERREG III, LEADER+, EQUAL, URBAN**. INTERREG III si LEADER+ ofera posibilitati interesante de finantare a domeniului de conservare a naturii, dar ele pot fi accesate, in relatia cu statele membre, numai în cooperari tranfrontaliere. Cea mai buna solutie de accesa la aceste fonduri este in cadrul unui proiect european la care România poate fi partener. Asemenea proiecte transnationale, considerate prioritati ale UE, au mari sanse de reusita.

Programul Leonardo. Programul Leonardo da Vinci urmareste sa promoveze cooperarea atit in domeniul educatiei cît cel al învatamîntul vocational in Europa, prin intermediul unor proiecte de cooperare transnationala. El poate fi folosit in activitati de educatie pentru conservarea si managementul siturilor.

Agentia Statelor Unite pentru Dezvoltare Internationala (USAID). Este o agentie guvernamentala ce ofera asistenta economica, umanitara si de dezvoltare in intreaga lume in sprijinul obiectivelor majore de politica externa ale Statelor Unite. USAID a oferit peste 350 milioane dolari in programe de asistenta pentru România. Cele mai importante domenii sunt: privatizare, dezvoltarea sectorului financiar, dezvoltarea sectorului privat, reforma sectorului energetic, protectia si managementul ariilor protejate, dezvoltarea societatii civile, descentralizarea administratiei publice, intarirea administratiei locale, reforma sistemelor de protectie a copiilor.

Aproape toate instrumentele financiare existente pot fi utilizate pentru conservarea naturii, dar numai cîteva pot fi folosite in mod direct. Pentru a facilita accesul la aceste instrumente financiare sunt necesare urmatoarele masuri:

- ?? Declararea Programului Natura 200 ca o prioritate nationala in conservarea naturii;
- ?? Integrarea obiectivelor de conservare a naturii in planurile d edezvoltare locala si regionala, introducerea unor programe educationale si programe structurale dedicate;
- ?? Crearea unor noi locuri de munca legate direct de obiectivele de conservare a naturii;
- ?? Dezvoltarea unor programe flexibile care sa includa activitati din sfere cît mai diverse posibil inclusiv conservarea naturii.

6. COMENTARIILE FINALE

Dovedindu-se a fi un bun instrument legislativ si administrativ, Natura 2000 a atras interesul politic atât în statele membre ale UE cât si în statele candidate. România trebuie sa înceapa pregatirile în vederea operarii de modificari în listele de specii si habitate si listele de SPAs si pSCIs, cât de curând posibil. Este limpede ca implicarea tuturor categoriilor importante de persoane interesate ofera avantaje pe termen lung.

Cerinte legale

În cadrul procesului de aderare, actiunile care privesc conservarea naturii trebuie sa includa, ca o parte a etapei de selectie a siturilor, diferite instruiri formale. Prin comparatie, desemnarea de SPA conform Directivei Pasari pare a fi o sarcina mai usor de îndeplinit decât desemnarea de situri conform Directivei Habitatare. Transpunerea legislativa trebuie sa se încheie la data aderarii, aceasta cuprinzând si prezentarea listelor de SPAs si pSCIs.

Selectarea siturilor Natura 2000

În privinta alegerii siturilor, România trebuie sa aiba un punct de vedere realist; în primul rând trebuie sa pastreze ceea ce exista în momentul de fata. De asemenea, România trebuie sa fie foarte atenta în privinta propunerilor de modificare a anexelor, concentrându-se mai întâi asupra Anexelor I, II/2, III/1, Directiva Pasari si asupra Anexei I (habitatare) si II (specii), Directiva Habitatare. Anexele pot fi modificate atât înainte momentului aderarii, prin extensie geografica cât si dupa aderare, prin derogare. Aceste deziderate pot fi atinse prin instruire, schimb de informatii, prin folosirea capacitatii de expertiza disponibila (la nivel academic sau la nivelul ONG).

Consultare, informare, management

Consultarea, informarea si managementul sunt conditii esentiale pentru reusita programului Natura 2000. În acest sens trebuie aplicata o strategie de jos în sus: de exemplu, având în vedere importanta Articolului 6 din Directiva Habitatare si a Articolelor 4.1 si 4.2 din Directiva Pasari care contin principiile de management pentru siturile Natura 2000; acestea trebuie foarte bine înțelese si interpretate, mai înainte de a fi aplicate. Se recomanda ca, în timpul procesului de selectare a siturilor, sa se aplice principiul "consultare & consultare", în timpul procesului de desemnare a siturilor principiul "consultare & negociere", iar în timpul procesului de management, principiul "informare & comunicare".

Finantare

Implementarea programului Natura 2000 depinde de asigurarea suportului financiar, începând cu faza de desemnare a siturilor si terminând cu faza de management. . În aceasta privinta, atât statele cât si organizatiile responsabile trebuie sa manifeste deschidere si flexibilitate si sa foloseasca toate fondurile disponibile. Comisia Europeana si alte organizatii de expertiza sunt pregatite sa acorde asistenta pentru toate actiunile în desfasurare. În calitate de tara candidata la UE, România trebuie sa înceapa sa solicite aceasta expertiza.